

Türkiye Stratigrafi Komitesi Çalışmaları Hakkında Özet Bilgiler (*)

Türkiye'de Stratigrafi ile ilgili araştırmalarda uygulanacak ilkeleri saptamak ve bu çalışmalarda birlikteliği sağlamak amacıyla 1965 yılında kurulan Türkiye Stratigrafi Komitesi (TSK) tamamen bilimsel amaçla kurulmuş bağımsız bir birliktir. Türkiye Stratigrafi Komitesi'nin Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Yürütme kolu olmak üzere üç organı vardır. T.S.K'nin arşivi M.T.A. Enstitüsünün Jeoloji Dairesinde bulunmaktadır. T.S.K'nin Genel Kurul Üyeleri, Türkiyede Stratigrafi çalışmalarına olan ilgileriyle tanınmış Türk vatandaşı jeologlar ile Türkiyede Stratigrafi ile uğraşan kuruluşların temsilcilerinden oluşur. Genel Kurul üyeliği Yönetim Kurulunun teklifi ve Genel Kurulun onayı ile gerçekleşir. Genel Kurul her yıl Şubat ayında toplanarak Yönetim Kurulunu denetler. Yönetim Kurulu üyeleri ise Genel Kurul üyeleri arasından M.T.A. Enstitüsü ve diğer kuruluş ve üniversitelere ayrılan kontenjanlara göre bu kuruluşlarca seçilir. Yönetim kurulu ilk toplantısında kendii içinden bir başkan ve bir sekreter seçer. Yürütme Kurulunun günlük işlerinin yürütülmesinden sekreter sorumludur. Yürütme kolu üyeleri yönetmelikte ön görülmüş hususlarla Yönetim Kurulunun ve sekreterin vereceği görevleri yerine getirir.

Yönetim Kurulunun başlıca görevleri şunlardır:

a— Daha önceden verilmiş ve kullanılmakta olan stratigrafi birimlerinin adlarını çeşitli kaynaklardan tarayarak bir envanter yapmak bu adlar hakkında bütün bilgileri kartlara işleyerek bir arşiv kurmak, bunları birer birer inceleyerek kurallara ve yönetmeliğe tam uyarı veya eksik olanları saptamak

b— Yeniden adlandırılan stratigrafi birimlerinin kurallara uygunluğunu saptamak.

c— Stratigrafi adlamalarında güçlükleri olanlara yardım etmek, baş vuranların sözlü ve yazılı sorularını cevaplandırmak.

d— Gerek yeni adlardan, gerekse eskiden verilmiş ve kullanılmakta olan adlardan kurallara uygunlukları saptanmış olanları yayın yoluyla yurt içi ve yurt dışındaki ilgililere duyurmak (Yayın organı T.S.K'yi tarafından çıkarılacak basılı bültenler veya MTA Enstitüsü Dergisi olabilir).

e— Komitece kurallarda yapılan değişiklikleri duyurmak.

f— «Türkiye Stratigrafi Leksikoni'nin yazılmasına yardımcı olmak.

g— Türkiye Standard Kronostratigrafi cetvelini hazırlamak.

h— Dünyadaki diğer ilgili kuruluşlarla ilişkileri sürdürmek.

i— Gereğinde alt komiteler ve Komisyonlar kurmak,

j— Genel Kurul üyeliği hakkında 7 ci maddeye göre işlem yapmak.

k— Yürütme kolu çalışmalarını denetlemek ve her yıl Genel Kurula çalışma raporu sunmak.

Yukarıda kuruluşu, organları ve amaçları özetlenmiş olan Türkiye Stratigrafi Komitesi'nin 1980 ve

1981 yıllarında yaptığı çalışmalar, bu çalışmaları yürütürken karşılaşılan güçlükler, çalışmaların ürünleri ve T.S.K'nin daha verimli olabilmesi için neler yapılması gerektiği hakkındaki öneriler aşağıda kısaca özetlenmiştir.

T.S.K. nin Envanter Çalışmaları

Türkiye'nin tektonik kuşaklarına göre yeniden düzenlenen T.S.K. arşivindeki litostratigrafi birimlerinin envanteri (1980 yılı sonuna kadar) tamamlanmıştır. 11.3.1981 tarihinde yapılan Genel Kurul Toplantısında Genel Kurul üyelerine dağıtılan 6 ve 7 Numaralı T.S.K. bültenlerinde yer alan 567 adet Litostratigrafi biriminin önemli bir kısmı yerli ve yabancı yayınlar taranarak saptanmıştır. Yayınların yanında MTA Enstitüsü raporları, Petrol Dairesi raporları, Üniversite öğretim üyelerinin doçentlik, doktora ve Yükseklik tezleri de taranmıştır. T.S.K. arşivlerinde birim formları bulunan 567 adet Litostratigrafi birimini alfabetik sırayla verilmecilerin hizmetine sunmaktadır.

T.S.K. nin 7 Numaralı bülteninde ise Türkiye'nin Tektonik kuşaklarına ve yaş sırasına göre düzenlenmiş olup basıma hazır durumda olan 400 adet Litostratigrafi biriminin envanteri sunulmaktadır. Bu bültenlerdeki her bir litostratigrafi biriminin birim formunda aşağıdaki bilgiler bulunmaktadır: Birimin cinsi, mertebesi, bölgesi, tipik mevki'nin 1/25.000 lik pafta numarası, teklif edenin adı, yayının yeri ve tarihi, sinonimleri (aynı birime verilen farklı adlar), tipik mevki, tipik kesiti, müracaat kesitleri, litojeolojik özellikleri, kalınlığı, alt üst ve yanıl sınırları, fosil topluluğu, yaş, korelasyonu topografya ifadesi ve birim hakkında T.S.K. nun düşünceleri.

(*) Türkiye Stratigrafi Komitesi adına Komite Genel Sekreteri Erdoğan Demirtaşlı (Maden Tetkik Arama Enstitüsü, Jeoloji Dairesi) tarafından hazırlanmıştır.

T.S.K. nin 6 ve 7 numaralı bültenlerine ek olarak, Türkiye'nin ana tektonik kuşaklarında yüzeylenen litostratigrafi birimlerine ait 9 adet korelasyon çizelgesi hazırlanmış ve 11.3.1981 tarihinde yapılan genel kurul toplantısında genel kurul üyelerine sunulmuştur.

Türkiye Stratigrafisinin ortaya konmasında önemli rolü olan anahtar bölgelerindeki stratigrafi birimlerinin stratigrafik sıralanmasına paleozoyikten dördüncü zamana kadar ortaya koyan bu çizelgeler maddi olanaksızlıklar yüzünden çok az sayıda basılmış olup tüm yerbilimcilerin yararına sunulmamıştır.

T.S.K. nin en önemli görevlerinden biri de «Türkiye Stratigrafi Leksiği»nin hazırlanmasıdır. Bu Leksiğin çekirdeğini oluşturacak olan «Türkiye Stratigrafisi» İngilizce olarak ekleriyle beraber hazırlanmış, fakat tüm çabalara rağmen bugüne kadar basımı yapılamamıştır.

T.S.K.nin karşılaştığı güçlükler

Son yıllarda M.T.A. Enstitüsü'nün üst yönetim kadrolarında yapılan ve kısa sürelerle ard arda gelen

değişiklikler tüm MTA çalışmalarını ve projelerini etkilediği gibi T.S.K. nin çalışmalarını da çeşitli yönlerden olumsuz olarak etkilemiştir. Herşeyden önce T.S.K. nin yönetim kurulu üyelerinin toplantılara katılabilmesi için önceki yıllarda sağlanan maddi olanaklar ortadan kalkmıştır. Böylece T.S.K. nin yürütme kolu sadece MTA içindeki ve Ankara'daki üyelerin bazılarının bilimsel katkılarıyla yetinmek zorunda kalmıştır.

T.S.K. nin kuruluş ve amacını açıklayan yönetmeliğin 10. maddesine göre T.S.K. tamamen bilimsel amaçlı bağımsız bir kuruluştur ve MTA Enstitüsü T.S.K. ya mümkün olan her türlü yardımı yapmakta yükümlüdür. Yönetmeliğin bu açık hükmüne karşın T.S.K. ya tahsis edilen yer ve elemanlar hemen her yönetim değişikliğinde değiştirilince, yürütme kolunun kadro devamlılığı sağlanamamıştır. T.S.K. Yürütme kolu üyelerine envanter çalışmaları dışında görevler verilmiş, yönetim kurulu üyeleri T.S.K. genel kurul üyeleri arasından seçilerek atanmamıştır. Tüm bu olumsuz koşullar altında üretilen bülten ve korelasyon çizelgelerinin yeterli sayıda

bastırılıp tüm yerbilimcilere ulaştırılması maddi olanaksızlıklar nedeniyle başarılamamıştır.

T.S.K. nin daha yararlı çalışmalar yapılabilmesi için öneriler :

a — Yönetim değişikliklerinden T.S.K. nin olumsuz yönden etkilenmemesi için T.S.K. nin MTA bünyesindeki çalışma bağımsızlığı sağlanmalıdır.

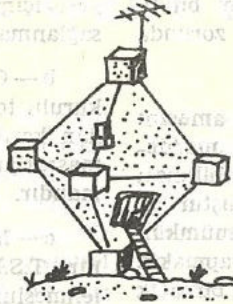
b — Genel kurul ve Yönetim kurulu toplantılarına Ankara dışından katılacak üyelerin yol ve diğer masraflarının karşılanması sağlanmalıdır.

c — MTA'nın bütçe olanaklarının, T.S.K. nin maddi yönde desteklenmesini karşılamaması durumunda T.S.K. ile ilgili diğer kuruluşların maddi yardımın sağlanabilmesidir. Çünkü T.S.K. nin yapacağı çalışmalar ve ürünleri tüm kuruluşlar ve yerbilimcilerce kullanılacaktır.

d — T.S.K. nin basıma hazır duruma getirdiği bülten ve yayınların bir an önce yeterli sayıda basımı ve tüm yerbilimcilerin yararına sunulması sağlanmalıdır.

Not : «Yeryuvarın - Dünyamızın Jeolojik Evrimi içinde Türkiye'nin Yeri ve Doğal Kaynak Olanakları» başlıklı Prof. Dr. İhsan Ketin'in yazısı, Türkiye Bilimsel Araştırma Kurumundan aldığı ödül dolayısıyla verdiği konferanstan alınmıştır.

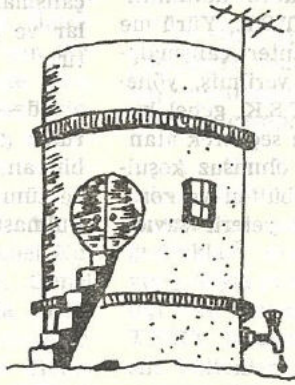
JEOLOG'LARIN EVLERI

Mineralog'un

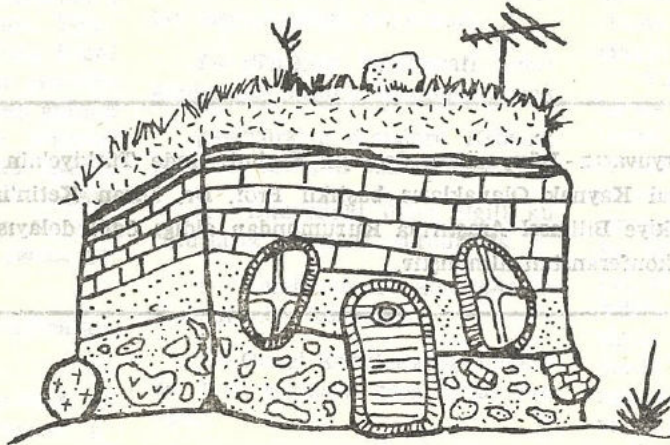
Tektonikçi'nin

Petrol Jeolog'unun

Paleontolog'un

Sedimentolog'un